

VITAAL CHRISTENDOM

een tijdschrift voor geloofsopbouw

oktober 2019 . jaargang 70

COLUMN
LIEVER SLACHTOFFERS MAKEN
DAN EEN SLACHTOFFER WORDEN

BIJBELSTUDIE
TRANSFORMATIE : BEGIN BIJ JEZELF

PRAKTISCH CHRISTENDOM
NIEWE BEELDEN BIJ HET STERVEN

19
04

Deze keer een aangrijpende column. Desalniettemin de realiteit van elke dag. Het begrip slachtoffer komt in de media dagelijks voor. Nu gaat het hier om het verschil tussen slachtoffers maken en/of slachtoffer worden. Iets dat in schril contrast staat met de oproep van Jezus en het voorbeeld dat Hijzelf daarbij heeft gegeven. Hier is toch duidelijk sprake van het bestaan van een andere werkelijkheid, een ander Koninkrijk.

Transformatie begint bij onszelf! Een belangrijke gedachte voor iedereen die regelmatig in de Bijbel leest is: Elke keer wanneer je je Bijbel opent, moet je beseffen dat het niet gaat om informatie te verzamelen, maar om veranderd te worden. Een goede huwelijksrelatie bijvoorbeeld biedt volop kansen tot verandering van onszelf. Het gaat in het leven om relatie met God en de medemens. Uiteindelijk komt het erop aan hoe je jezelf door alles heen hebt laten vormen, zie Ps.33:13-15.

Het volgende artikel over de **ecologische spiritualiteit** is al even confronterend. Van oudsher is de natuur ook voor het christendom een belangrijke toegangsweg tot God geweest. Alles wijst er echter in onze tijd op dat een herbezinning op zijn plaats is. De aloude 'vier wegen tot God' geven ons alle aanleiding tot het overdenken van onze plaats en opdracht in de schepping.

Nieuwe beelden bij het sterven, een overdenking die helemaal past bij het jaargetijde waarin we ons momenteel bevinden. Alles om ons heen schijnt af te sterven. Tegelijkertijd weten we dat het onderdeel is van een proces van vernieuwend leven. Het sterven wordt hier een 'buitenstebinnen' keren genoemd en tegelijkertijd een 'binnenstebuiten'. In het spoor van Jezus is de dood niet meer het tegendeel van het leven.

We ontvingen ook weer de **vriendenbrief van onze zendelingen** uit Thailand. Veel informatie over de verschillende werkzaamheden daar. Deze keer in het bijzonder over de Karenstam. De foto's met uitleg geven ons een idee over de veelzijdigheid in Gods Koninkrijk. Aan ons weer de opdracht om zoals gevraagd in verantwoordelijkheid te bidden. Heeft Jezus Zelf niet gezegd: "dat men altijd bidden moet en niet de moed verliezen?" (Luk.18:1).

Tenslotte nog een anekdote over **de ware wijsheid**. In het Bijbelboek Jakobus wordt het beschreven als de "wijsheid van boven" met al de kenmerkende eigenschappen. Tegelijkertijd vinden we daarin ook de toezegging: "Als iemand van u in wijsheid tekort schiet, laat hij die dan vragen aan God, Die aan ieder overvloedig geeft en geen verwijten maakt, en ze zal hem/haar gegeven worden."

Liever slachtoffers maken dan een slachtoffer worden!

"Een nieuw gebod geef ik u, namelijk dat u elkaar liefhebt; zoals ik u liefgehad heb, moet u ook elkaar liefhebben." Johannes 13:34.

Het is nog niet zo lang geleden dat in München enkele jongeren uit Zwitserland veroordeeld werden. Ze waren een tijd daarvoor tijdens een schoolreis in de stad geweest. Omdat er op een avond niets te beleven viel, trok een groepje door München, om "iets te beleven". Zij "vermaakten" zich door, vijf voorbijgangers in elkaar te slaan en bijna te doden - gewoon omdat ze zich verveelden, zoals één van de jongeren na de daad verklaarde. Zeker, niet iedereen wordt zo snel een vechter of een crimineel. Andere mensen op internet pesten is, volgens de laatste onderzoeken, bij veel jongeren al tot een ware volkssport geworden. Een derde van alle jongeren werd tijdens hun schooltijd slachtoffer van pesten, zeggen de onderzoekers. Het begint vaak met het zogenoemde "dissen", of vernederen op internet van een slachtoffer. Iemand wordt een slachtoffer omdat hij iets meer puistjes heeft, of omdat hij een oud model mobiele telefoon gebruikt, of juist omdat hij de eerste is met de allernieuwste iPhone. Er is eigenlijk geen reden voor nodig. Vaak is de reden gewoon omdat er op dat moment niemand anders als slachtoffer beschikbaar is. Vaak vervelen pesters zich gewoon of ze vinden het een leuk tijdverdrijf om anderen, schijnbaar ondergeschikten, af te maken. Dat het slachtoffer daardoor in een depressie terecht komt, psychische problemen krijgt of zelfs zelfmoord begaat, interesseert eigenlijk niemand echt of het wordt op de koop toe genomen. Want het is toch eigenlijk gewoon "voor de lol", en als iemand dat niet begrijpt of verdragen kan, dan is hij of zij het toch "zelf schuld". Meestal zijn het ook geen "psychopaten" of "asociale" die pesten, maar juist de heel normale, goed geïntegreerde en erkende jongeren - juist ook op het internet. Waar men zich normaal gesproken nog belemmerd zou worden, slaat men in de anonimiteit van de sociale media zonder belemmeringen toe. Alleen wanneer men heel zeker is van een groep supporters, gaat men onder de eigen naam te werk. Maar ook dan is het op internet een stuk gemakkelijker om een slachtoffer af te maken, omdat men diens frustratie, vertwijfeling en tranen niet ziet. In een lichte vorm begint cyber-pesting met vernederende commentaren op facebook of als commentaar onder een YouTube-video. In een volgende fase worden er compromit-

terende foto's gemaakt en op het internet verspreid. Velen sturen ook via het gehackte e-mailadres van het slachtoffer vervalste berichten (verzonnen liefdesbrieven of bedreigingen), die de desbetreffende persoon belachelijk maken of als oorzaak voor verdere agressie genomen wordt. In een opvolgend stadium bombardeert men het slachtoffer met anonieme beschuldigingen per sms, mobiele telefoon en/of e-mail, het liefst dag en nacht. Wie ieder schuld bewustzijn verloren heeft, dreigt het slachtoffer geweld aan te doen, stuurt bewust computervirussen of richt internet-gespreksgroepen op, waarin de deelnemers ideeën uitwisselen, hoe ze het slachtoffer kunnen folteren en kwellen. Jammer genoeg zijn zulke acties geen verzinsels van romanschrijvers, maar de dagelijkse realiteit in Duitsland en ook Nederland. Cyber-pesting is ondertussen ook niet meer een probleem van enkele jongeren. Een blik in het grote sociale netwerk of op YouTube-commentaren maakt duidelijk, dat deze mentaliteit van pesten ook al lang bij de volwassenen is binnen gedrongen. Met politieke of ideologische tegenstanders of andersdenkenden wordt niet meer zakelijk gecommuniceerd. In plaats daarvan wordt geprobeerd, de ander met scheldwoorden, gevloek, bedreigingen, verwijten, leugens of ander verbaal afval monddood of belachelijk te maken. Meestal zijn er geen consequenties voor degenen die pesten. Ze voelen zich sterk en hebben vaak succes. De gepeste zwijgt doorgaans vernederd, is diep geërgerd of begint zich door zich te verdedigen ongelooftwaardig te maken. Christenen moeten zich ook in de sociale media aan hun waarden en woorden houden (Jakobus 1:19, 3:1-12, 5:12). Halve waarheden en verbale verwondingen zijn op internet minstens zo erg als in het reële leven, misschien nog wel erger, omdat zij veel verder verspreid worden. Wanneer christenen andere mensen ontmoeten, moeten zij zich niet achter anonieme of valse schuilnamen verstoppen. Zij moeten ook hierin eerlijk zijn, zich door de liefde en waardering die God voor alle mensen heeft, laten leiden. Daarbij is het geen rechtvaardiging, dat "iedereen" aan cyber-pesting meedoet, dat andere pesters veel agressiever tekeer gaan of dat het slachtoffer tot nu toe nog nooit om genade gesmeekt heeft of nog geen zelfmoorddreiging geuit heeft. //

INHOUD

- 03 COLUMN**
Liever slachtoffers maken
- 04 BIJBELSTUDIE**
Transformatie : begin bij jezelf
- 07 LITERATUUR**
Ecologisch bewustzijn
- 10 PRAKTISCH CHRISTENDOM**
Nieuwe beelden bij het sterven
- 12 ARTIKEL**
Vriendenbrief uit Thailand
- 14 ARTIKEL**
De ware wijsheid

Transformatie: beginnen bij jezelf

Wat hebben begrippen als bekering, levensheiliging, discipelschap, geloofsleven en geloofsweg met elkaar gemeen? Ze gaan allemaal over innerlijke verandering en veranderingsprocessen. Richard Foster schrijft in zijn boek 'het feest van de navolging': "Elke keer wanneer je je Bijbel opent moet je beseffen dat het niet gaat om informatie te verzamelen maar om verandert te worden." Paulus schrijft aan de Romeinen dat er een voorwaarde is voor het persoonlijk kunnen onderkennen van Gods wil in je leven (Rom.12:2). In dat vers wordt een wetmatigheid veronderstelt. Er moet blijkbaar eerst sprake zijn van een innerlijk veranderproces. Zodra je gaat ontdekken dat zich zo'n proces van binnen aan het voltrekken is, ben je in staat om te gaan horen, zien en begrijpen waar het in je leven om dient te gaan.

In de Bijbel draait het in wezen om relaties. Een relatie met God en je medemens (Matth.22:39); dat is volgens het vers in Mattheüs, in de ogen van Jezus, de kern waar het in dit leven om zou moeten gaan. Wat is het nou? Gaat het nou om de relatie of om de innerlijke verandering? Los van het feit dat het ook prima over beide dingen afzonderlijk kan gaan, lijkt me inzicht in het verband tussen relatie en innerlijke verandering (transformatie) belangrijk. Over dat verband gaat dit artikel. De consequentie voor eenieder die de relatie met God en al zijn medemensen serieus gaat nemen, is dat er onherroepelijk en automatisch een proces van transformatie in werking treedt. Het is dus niet verwonderlijk dat uit de Bijbel de oproep klinkt tot het duurzaam onderhouden van relaties met elke willekeurige naaste en zelfs vijanden, en dat die boodschap tegelijkertijd gecombineerd wordt met veelkleurige beschrijvingen over het hoe en waarom van innerlijke transformatieprocessen.

Veranderen en transformeren is iets waar mensen van nature een stevige innerlijk weerstand tegen hebben.

Neem zoiets functioneels als een bedrijf. In deze dynamische wereld zijn aanpassingen en veranderingen van product en personeel aan de orde van de dag. Op die plekken wordt noodzakelijkerwijs dan ook veel over veranderingsmanagement nagedacht. Naast de vele verschillen in inzicht is er één inzicht waar iedereen het over eens is: verandering / transformatie, hoe belangrijk en noodzakelijk ook, is en blijft een complex en weerbarstig onderwerp. Als verandering al onontkoombaar blijkt, ziet een mens liever de hele wereld veranderen dan dat hijzelf zo'n transformatietraject ingaat. Dat wordt ook wel wat begrijpelijk als je gaat beseffen dat verandering iets vraagt als acceptatie, integratie en het aanpassingsvermogen van mensen; kortom, om te werken aan jezelf! Het vraagt om een openheid voor ervaringen, om handelingsbekwaamheid in vernieuwde situaties en het ontdekken en ontwikkelen van je persoonlijke eigenheid daarin. Al dat soort zaken vragen om een antwoord en/of actie van onze kant. Dat is dus niet vanzelfsprekend, maar juist grotelijks de vraag of je op die turbulentie in je leven zit te wacht

ten. Menselijk gesproken kom je automatisch in een defensieve houding. De Bijbel zegt over die turbulentie dat die vooraf in de hemel gewogen is (1 Kor.10:13). Daar staat letterlijk dat je in dit leven nooit overvraagd wordt. Dit is geen vers om mensen elke klacht op het lijden te ontnemen. Verre van! Het is een vers dat oproept tot eerbied voor het leven, zoals het zich aandient. Die eerbied ervoor wordt nog onderstreept als Jezus Zichzelf identificeert met dat leven. Hij is naar eigen zeggen zowel de weg als de waarheid en het leven (Joh.14:6). Vandaar dat Paulus in Romeinen 8:28 aangeeft dat alles wat we in dit leven gaan meemaken een doel heeft, dat op één of andere manier verbinding maakt met het goede. En dat goede wordt in vers 29 genoemd 'het verwerklijken van de persoonlijkheid van Christus binnen in ons'. Er ligt dus een verband tussen de gebeurtenissen van het leven en de vorming van onze persoonlijkheid. Het is dus goed om op de gebeurtenissen van dit leven te reflecteren en zich bewust te worden welke effecten de dagdagelijkse gebeurtenissen van het leven hebben op de vorming van je persoonlijkheid. Als die reflectie op het eigen bestaan uitblijft, blijft een modus van overleven over. Een leven dat een aaneenschakeling wordt van pogingen om te overleven in de alsmaar veranderende wereld. Je leeft vanuit vooronderstellingen en aannames, die je niet toetst. Je probeert óf anderen te omzeilen óf juist te overtuigen van jouw visie. Je zoekt gelijkgezinden op, die van vergelijkbare opvattingen overtuigd zijn. Je schermt je af van informatie die niet goed uitkomt. Ongemakkelijke infor-

matie maak je niet bespreekbaar. Dat is wat de automatische piloot in ons doet. Je hebt het gevoel dat je goede intenties hebt en in alle redelijkheid handelt en dus ook gelijk hebt. De ander zit dan fout en jij moet vanuit je plichtsbesef en verantwoordelijkheidsgevoel het goed in de hand houden. Die ander handelt uit eigenbelang en vanuit verkeerde intenties. Die ander doet ook veel te weinig moeite om naar je te luisteren en je te begrijpen. Die ander wordt zo het obstakel dat je moet overbruggen. Wat je ziet bij die ander, duid je aan als onwil, onbegrip en weerstand. Dat is fout en dus verkeerd, en dus moet jij vervolgens nog krachtiger proberen te zijn dan dat verkeerde. Deze manier van denken is vergelijkbaar met bijvoorbeeld de situatie waarbij Petrus het oor afhakt van Malchus. Jezus moet hem daar corrigeren en de ontstane schade compenseren (Joh.18:10-11). Hoe meer je van je standpunt gaat houden en je ego eraan verbindt, des te sterker ga je onbewuste overlevings- en verdedigingsmechanismen in werking zetten. Of neem de gelegenheid waarbij Petrus en de overige discipelen de eerlijke informatie over de komende kruisiging van Jezus als ongewenste informatie terzijde willen schuiven en alternatieven aandragen. Bij die gelegenheid wijst Jezus er duidelijk op dat zo'n manier van in het leven staan fout is. Denkpatronen die ingegeven zijn door de duivel (Mark.8:33). Wat is het dan een omkering van denken als Jezus die ander tot onderdeel van Gods plan (Joh.10:18) en daarmee tot instrument van persoonlijke groei verklaart. Dat je iedere willekeurige naaste mag gaan accepteren, respec-

teren en liefhebben (Luk.23:34) in dezelfde mate dat je God accepteert en respecteert. Dat voorkomt in de eerste plaats dat je verbonden raakt met je eigen standpunten ten koste van alles. Het gaat er dus om, een openheid te ontwikkelen zonder dat de levensinvulling wordt bepaald door goedkeuring en afkeuring, stimulering en remming van buitenaf. Alsmede openheid van hart en tegelijkertijd de wilsbeslissing tot overgave aan de eigen persoonlijke ontwikkeling, acceptatie van het eigen Zelf en acceptatie van alle anderen en al het andere. De automatische piloot in ons wil hier niet vanzelfsprekend aan. Net als het duiveltje in Petrus wil deze om de turbulentie heen sturen. Je wil wel dingen veranderd zien, maar niet zelf die verandering zijn. Niet de confrontatie met jezelf aangaan maar er omheen gaan. Dat vinden mensen in de regel ook 'normaal'.

Vandaar dat het in eerste instantie wat tegennatuurlijk klinkt als Jacobus schrijft dat je het in de categorie 'blijde gebeurtenissen' mag plaatsen als je beproevingen ondergaat. Leren ondergaan wat je instinctief wilde omzeilen. Omzeilen van een situatie is feitelijk het uit de weg gaan van de confrontatie met jezelf. Nu hebben veranderingen in de regel een vooraf bepaald doel en een gewenste uitkomst. Dat ligt in het spreken van de Bijbel genuanceerder. Het doel blijft wat abstract. In Romeinen 8:29 is als doel gesteld omgevormd te worden naar het evenbeeld van Jezus. Jezus wordt in dit vers voorgesteld als de Eerste van velen. Iets vergelijkbaars als de eerste mens Adam in het scheppingsverhaal. Eén persoon die

zich in zijn nageslacht verandert van donkere tot en met blonde mensen, van grote tot en met kleine mensen, in alle verscheidenheid, die je alleen al in fysiek opzicht kunt zien in de wereld. Nog gezweven over de persoonsverschillen. Die blauwdruk waarover Paulus in Romeinen 8:29 schrijft is niet een reductie van verscheidenheid maar een doel en een weg waarlangs de eigenheid van ieder scheepsel tot ontplooiing kan komen. Een vormingsproces in de zin van een Abrahamsreis: op reis gaan met een onbekende eindbestemming.

Het mooiste vergelijkbare beeld daarbij is wel de huwelijksrelatie. Beginnen aan iets waar je het einde niet van in zicht hebt. In het huwelijk ontstaat het probleem dat je elkaar vast wil zetten in de persoon zoals je die hebt leren kennen. Maar paradoxaal genoeg verandert een mens het mak-

kelijkst als hij zich geliefd voelt! De bedoeling van relaties, en zeker in de relatie van levenspartners, is dat er kanten tot ontwikkeling gaan komen die tot dan toe sluimerend en versluierd aanwezig waren. De moeilijkheid ligt dan vervolgens vaak in het integreren van hetgeen tevoorschijn komt. Christenen zijn zich in de regel er van bewust dat de Bijbel zich uitsprekt tegen echtscheiding. Maar belangrijker nog is de bewustwording over de bedoeling en de functie van een huwelijksrelatie. Dat voorkomt dat een niet functionerende huwelijksrelatie onopgemerkt blijft en deze in een situatie komt waarin ze betekenisloos voortduurt en geen functie meer heeft. Kierkegaard zegt: *“Het huwelijk blijft de belangrijkste ontdekkingstocht die de mens kan ondernemen.”* In die zin staat ze symbool voor elke relatie. Bij al de projecten van het leven, al de doe-dingentjes uit het alledaagse bestaan, elke re-

latie van de korte ontmoeting tot de langdurige huwelijksrelatie is er één groot project en dat is de vorming van jezelf. Naast en achter alle praktische resultaten van je leven ligt de weg van de persoonlijke vorming. Marcus 8:36 laat weten dat het om het even is als je met je activiteiten de hele wereld weet te winnen maar niet toe komt aan de verzorging van je ziel. De zielsprocessen komen in beweging en worden gevormd door relaties met anderen aan te gaan. God en godsdienst hebben als doel je te begeleiden bij die innerlijke gang, die uit dat proces ontstaat. Vandaar dat de Bijbel zegt dat je na dit leven als individu voor de troon van God zult staan om daar als persoon beoordeeld te worden. Het gaat daar dan niet meer om de projecten van je leven maar wat ze hebben gedaan met jou als persoon, wat je eruit meegenomen hebt en hoe je jezelf hebt laten vormen. //

Ecologisch bewustzijn

De natuur als leerboek van God wordt door steeds meer mensen gelezen. Van oudsher is ook voor het christendom de natuur een belangrijke toegangsweg tot God geweest. Maar tegenwoordig lijkt echte aandacht voor de natuur in de zweef-sfeer van witte stieren, magnetische stenen en buitelandse dolfinen terecht gekomen te zijn. De hoogste tijd dus voor:

Ecologisch bewustzijn

Het christelijk geloof gaat altijd maar over de MENS. Als of wij het centrum van het universum zijn. Maar we zijn maar één soort op deze aardbol, een vernietigend soort ook nog. En dat op een onbeduidend planeetje ergens aan de rand van de kosmos. De stroming 'Ecologische spiritualiteit' verzet zich tegen de houding waarin alles onderworpen is aan de mens. Ze uit kritiek op het christendom en het humanisme. Binnen de brede beweging van ecologische spiritualiteit zijn een aantal elementen te onderscheiden. Scheppingstheologie wil de openba-

ringskracht van de natuur opnieuw recht doen. Luther bijvoorbeeld zag in dieren de "voetstappen van God".

Veel mensen beleven meer van God tijdens een wandeling in de natuur dan in een kerkdienst. Dier-theologie is in opkomst: theologie die probeert het dier een eigen plek te geven in het christelijk denken. Zij stellen dat mensen verwant zijn aan dieren. Gods schepping omvat niet alleen mensen, maar ook planten en dieren. Zijn dieren niet weerloos tegenover de mens en geloven we niet dat Gods barmhartigheid zich nu juist uitstrekt naar

alles wat weerloos is? Franciscus van Assisi onderwees een andere omgang met de schepping, die nog steeds wereldwijd navolging vindt. Steeds meer jongeren voelen zich aangetrokken tot vegetarisch leven, ook uit verzet tegen de bio-industrie. Godsdiensten als het boeddhisme verkondigen een algemeen verbod op het doden van leven. Past dat ook niet beter bij de navolging van Christus? Milieuspiritualiteit neemt het op voor de bedreigde aarde. Gods opdracht tot rentmeesterschap van de aarde betekent goed beheer, geen uitbuiting. De aarde wordt aangetast door vervuiling, uitputting van de grond, zure regen, aantasting van de ozonlaag; de mens test producten op levende dieren en verbruikt de grondstoffen in hoog tempo; regenwouden worden gekapt en radioactief afval hoopt zich op. Hoe komt het toch dat de mens zo slecht met zijn omgeving omgaat?

Kritiek

Het Westen is sterk beïnvloed door het christendom en het humanisme. In sommige stromingen van ecologische spiritualiteit klinkt harde kritiek op de al dan niet bedoelde gevolgen daarvan. Zij verwijten het christendom dat het de natuur heeft ontgoddelijkt en dat het monotheïsme (één God) het veelgodendom en de natuurreligies heeft verdrongen. De mens wordt als heerser over de natuur aangesteld. Alleen de mens heeft een ziel. De zwarte mens en de vrouw hadden lange tijd volgens de heersende christelijke opvattingen geen ziel, maar dat is inmiddels bijgesteld (aan het dier wordt nog steeds geen ziel toegeschreven). Met de natuur heeft de mens een gebruiksrelatie. Openbaring van God komt via het Woord en niet via de natuur. Vooral de protestanten benadrukken dat alleen de Bijbel gezaghebbend over God kan spreken, niet de natuur. Verder is het aanvoelen van het

leven veranderd onder invloed van de joods-christelijke traditie. Deze legt grote nadruk op het belang van de heilsgeschiedenis, dat wil zeggen: geschiedenis vertoont een voortgaande lijn met een duidelijk doel. Maar de natuur wordt gekenmerkt door een kringloop, een cyclische beweging. Steeds weer komt hetzelfde terug: geboorte, leven, sterven; zomer, herfst, winter, lente. Als we alleen maar in een opgaande lijn geloven, kunnen we maar moeilijk grenzen aanvaarden. En dat heeft veel negatieve gevolgen.

Waar het christendom nog aandacht heeft voor de naaste, wordt het humanisme bekritiseerd omdat het de individuele mens centraal heeft gesteld. De huidige mens bepaalt en verwerkelijkt zichzelf. Macht, ontplooiing, ontwikkeling, groei, beheersing en persoonlijke veiligheid zijn belangrijk. Daarom omringen de mensen zich met allerlei spullen, maar voelen zich niet echt meer thuis op aarde. Vooruitgangsgeloof heerst. Het evenwicht tussen natuur en cultuur raakt steeds meer verstoord. Bovendien is door de Verlichting een splitsing gekomen tussen geest en materie. Het natuurlijke, het lichamelijke is ondergeschikt gemaakt aan het verstand, de geest. Materie heeft geen ziel en mag dus als object behandeld worden. Dat betekent een onderwaardering van het lichaam, moeite met emoties, onverschilligheid voor 'dingen', onderwaardering voor alles wat met natuur wordt geassocieerd – met alle gevolgen van dien. Maar onder invloed van dit technisch, controlerend denken worden zelfs mensen steeds meer gebruiksvoorwerpen.

Relatie

“Ecologische spiritualiteit is gevormd door ene wijze van denken en voelen die nadruk legt op de onderlinge

verbondenheid van alle dingen, de intrinsieke waarde van alle leven, de continuïteit tussen menselijk leven en niet-menselijk leven, en het mededogen van God met alle leven”, aldus J. McDaniel, die in 1990 een toonzetend boek over ecologische spiritualiteit schreef. Het kernbegrip is relatie. De mens hoort niet met de natuur om te gaan alsof het een ding is, een object, maar in verbondenheid. Sommigen zeggen: de natuur is aan het schreeuwen of kreunen (in barensnood zei Paulus al) of: zij onderwijst ons als een moeder. Dat wordt het meest uitgewerkt in de Gaia-beweging, die de uitspraak ‘Moeder Aarde’ heel letterlijk neemt. In die gedachtegang is de wereld pantheïstisch: alles en iedereen is onderdeel van het goddelijke.

De christelijke theologie heeft zich de kritiek van de Gaia-beweging aangetrokken maar een ander antwoord gegeven: panentheïsme: God valt niet samen met de natuur, maar bezielt de natuur. Niet alleen de mens, maar op eigen wijze ook de rest van de schepping. De wereld is niet een soort uitgroei van God. Het natuurrecht van de sterkste is niet het recht van God. Relatie is ook het kernbegrip in de christelijke theologie: maar als God en natuur samenvallen, valt de relatie juist weg. Verbondenheid is niet hetzelfde als in elkaar opgaan, met elkaar samenvallen. Juist het verschil maakt relatie mogelijk. Het is de Geest van God Die mensen verlost van hun egocentrisch leven en hen in staat stelt zich te verbinden met elkaar en de wereld. Weer een ander antwoord geeft de procestheologie: Zij stelt dat God niet van eeuwigheid tot eeuwigheid dezelfde is, maar met Zijn schepping in een proces van ontwikkeling staat. God is niet meer wie Hij was vóór de schepping. Zoals liefdespartners aan elkaar groeien, zo ook met God en Zijn wereld. Ontwikkeling is het kenmerk van alles wat leeft.

Ecologische spiritualiteit is volop in beweging en het laatste antwoord is nog niet gegeven. Maar het is belangrijk om in gesprek te gaan met de kritiek op het heersende denken, in christendom en cultuur. Onze eigen overleving staat op het spel.

Hoe wel?

Ecologische spiritualiteit roept op tot verantwoordelijkheid. Het is de hoogste tijd om in ons bewustzijn op te nemen dat wij onderdeel zijn van een samenhangend en fragiel geheel. De aarde heeft zorg nodig. Recht, eerbied, integriteit, dat zijn de waarden die onze keuzes dienen te bepalen in de omgang met eten, natuur, handel, etc.

Bevrijding moet voorop staan in het omgaan met de natuur. Momenteel is uitbuiting en onderdrukking de norm: wij zetten de wereld naar onze hand zonder zicht op de wereldwijde of langdurige gevolgen. Zonder direct in een doemscenario te vervallen begint de noodklok toch echt te luiden.

Andere denkers zeggen: de aarde is een thuis dat we nog niet ontdekt hebben. We hebben nog een ontdekkingsreis te maken. Matthew Fox grijpt in zijn boek over schepping en spiritualiteit terug op de aloude ‘vier wegen tot God’: de ‘via positiva’: *“in respect, ontzag, bewondering, in het raadsel van de natuur en alle levende wezens en al het zijnde, die alle een ‘woord van God’ representeren”*; de ‘via negativa’: in de duisternis, in het niets, in de stilte en de ontlediging, in de overgave en het nietsdoen, in de pijn en het lijden” – ook dat is een pad naar God. Het derde pad is de ‘via creativa’: in wat we maken en scheppen, in de werking van onze verbeeldingskracht, in wat we dromen en tot stand brengen. Daarin ontdekken wij als medescheppers, de Schepper. En: *“Wij ontmoeten het goddelijke in het verlichten van het lijden, in het bestrijden van onrechtvaardigheid, in ons streven naar evenwicht ook in maatschappij en geschiedenis, in de viering die zich voltrekt als mensen die strijden voor gerechtigheid, die trachten te leven in wederkerigheid met anderen, samenkomen voor lofprijzing en dankzegging voor de gave van het leven en de gave dat zij samen mogen zijn.”* Dit is het vierde pad, de ‘via transformativa’.

Tot slot

De natuur is voor veel mensen een toegangsweg tot God geweest. Dichters bezongen de ‘tale der blomme’ (Gezelle), Franciscus bezong broeder zon en zuster maan (om het maar niet over zuster dood te hebben - Gez. 400), Hildegard van Bingen noemde de natuur een spiegel van Gods aanschijn. Voor Teilhard de Chardin was het een mystiek milieu. Voor velen brengt een wandeling in de natuur hen dichterbij God dan een kerkdienst (hoewel ze aan de andere kant zonder kerk niet zouden weten van de God Die hemel en aarde gemaakt heeft). Het wordt tijd dat de natuur wordt herontdekt in haar sacramentele waarde. Kees Waaijman pleit voor een beeldend spreken over de natuur zodat zij haar symbolische kracht weer kan terugvinden. Alleen zo kan de natuur weer ervaren worden als bezielt en doorgeest. //

NIEUWE BEELDEN BIJ HET STERVEN

*Zo, aan de rand van het nog niet en niet meer zijn en van het tomeloze leven,
Voel ik voor 't eerst in zijn volledigheid en aan den lijve het vol-ledig zijn:
Een orde, waarin ruimte voor de chaos is, en voel de vrijheid van een grote liefde,
die plaats voor wanhoop laat en twijfel en gemis.*

(Vasalis)

Ik bezocht hem regelmatig de laatste maanden van zijn leven. Op een keer spraken we over zijn sterven en hoe hij daar tegenaan keek. *“Ik wil erdoor,”* zei hij hijgend, *“naar buiten.”* Zijn vrouw vertelde me later dat hij vlak voor zijn dood zijn ogen wijd opende, zijn stijf gebalde vuisten ontvouwde, *“ja”* riep en kort daarna zijn laatste adem uitblies.

“Mijn leven trekt zich samen”, vertelde een andere vrouw die niet zo lang meer te leven had. *“Het trekt naar binnen, steeds meer naar één centrum.”* *“En dan?”*, vroeg ik. Ze kantelde haar handen. *“Een soort implosie”,* zei ze.

Sterven als buitenstebinnen keren

Het leven trekt zich geleidelijk terug totdat het als het ware in zichzelf implodeert, naar binnen keert. Dit is op te merken bij mensen die gaan sterven. De wereld wordt steeds kleiner tot het samenvalt met het eigen lichaam en de volgende ademhaling. Totdat ook die op is. Dan, zo zou je kunnen zeggen, zakt men door het weefwerk van het bestaan en keert buitenstebinnen en wordt ingezogen in dat wat de bron van alles is. Ingetrokken in een zwart gat, maar dan zoals we het uit de hedendaagse natuurkunde leren: iets dat zo krachtig is, zo gevuld, zo wervelend van energie dat onze stralendste zonnen er maar flauwe lampjes bij zijn. Beelden bij het leven ná de dood zijn bijvoorbeeld: opgenomen worden in een oceaan, of een machtige wind waar je deel van wordt. Zouden we in Bijbelse termen kunnen zeggen: opgenomen in de Geest van God? Sterven is in dit beeld net zoiets als ingeademd worden door God.

Sterven als binnenstebuiten keren

Het valt te vergelijken met de ervaring dat je graag iets wil zeggen, een diep gevoel dat zich wil uiten, maar je weet niet hoe. Soms, zo is onze ervaring, is onze innerlijke beleving en waardering en liefde veel groter dan we in staat zijn naar buiten te brengen. In dit beeld betekent sterven dat wie wij ten diepste zijn nu vrijuit naar buiten kan stromen. Ons lichaam dat de grens vormt tussen ons en de buitenwereld, keert zich als een herinnering naar

binnen. Zo vormt de lichamelijke herinnering de kern van de eigen identiteit zonder dat het een afgrenzing betekent. Ons wezen keert zich naar buiten. We zijn volledig communicatie geworden. Sterven als fundamentele uitademing.

Ik vermoed dat deze twee beelden aanvullend zijn. Buitenstebinnen is de ervaring vanuit ons lichaam gezien, vanuit onze begrensde werkelijkheidsbeleving. Binnenstebuiten is de beleving van de menselijke geest die wortelt in de onbegrensde werkelijkheid van God.

Het doet mij denken aan een oude term uit de theologie: perichorese. Dat woord wordt gebruikt voor de relatie binnenin de Drie-Ene God. Het betekent zoiets als: wederzijdse doordringing zonder verlies van eigenheid. De droom van de kerk is dat de hele schepping zal worden opgenomen in het liefdesleven van de Drie-Ene God: eenheid in verscheidenheid. Eenheid zonder versmelting, zoals je soms, heel even, in een liefdesrelatie mee kunt maken. Een voorproefje van de werkelijkheid die onze bestemming is.

Zou het zo kunnen zijn: mensen die sterven worden opgenomen in het liefdesleven van God Die alles-in-allen aan het worden is: volledige communicatie, volledig kennen en gekend worden, zonder verlies van eigen identiteit?

In het leven maken wij hiermee een begin. In het sterven komen we tot voltooiing. In het Johannes Evangelie blaast de opgestane Jezus over Zijn leerlingen en zegt: *“Ontvangt de Geest.”* Dat is een prachtig beeld. Jezus brengt als het ware in Zijn laatste adem Zijn wezenlijke inspiratie naar buiten als een blijvende aanwezigheid. Al heeft hij ons verlaten, Hij laat ons nooit alleen (Gez. 234). In het spoor van Jezus is de dood niet langer het tegendeel van leven. Sterven, of we nu jong als Jezus of oud als Sara zijn, is de voltooiing van ons leven en niet de ontkenning ervan. //

VRIENDENBRIEF VAN ANDRÉ EN WANSUK

Lieve zendingsvrienden!

Onze laatste reis leidde ons naar het noorden van Thailand - naar de provincie Mae Hong Son, een fantastisch berglandschap. Ik noem het *"het Zwitserland van Thailand"*.

Hier wonen de Karen, een verdreven bergstam uit Myanmar. De busreizen ernaartoe zijn erg vermoeiend. Het zijn nachtelijke reizen. De vele haarspeldbochten zijn ons de laatste keer behoorlijk op de maag geslagen. Tegelijkertijd moesten wij oppassen, dat onze bagage niet van de bus af viel. Alles schommelt heen en weer. Velen proberen te slapen. Het zicht naar buiten: duisternis, amper licht, bosrijke omgeving. Al vroeg, tegen 6 uur, bereikt de bus onze bestemming. Langzaam breekt de ochtend aan - de straten zijn nog leeg. Wij worden afgehaald. De chauffeur moest enkele omwegen nemen, omdat de rivier in het dal de afgelopen dagen buiten haar oevers is getreden. Het is de regentijd. Koel, nat en overdag klam. Toen wij eindelijk in Mae Kong Pae aankwamen en de zon opging, hebben wij eerst nog een tijdje onder ons Muskietennet geslapen. Daarmee zijn wij veilig voor de vele insecten. Wansuk is bang voor aan-

wezige slangen, maar in ons houten huisje - het is een kamer onder de samenkomstruimte van de Gemeente - zijn we veilig. Toen we ontwaakten, kwamen de broeders en zusters ons begroeten en verzorgen, en vertelden dat het onderwijs na het middageten kan beginnen. Juist voor dit onderwijs zijn wij gekomen. Zoals wij jullie al in de vorige Vriendenbrief geschreven hebben, is ons Bijbeltrainingsprogramma nu 'mobiel' geworden, d.w.z. dat wij naar de Gemeenten reizen en hun daar 3-4 dagen lesgeven. Juist hier onder de Karen bevinden zich de meeste van onze studenten. Ook de broeders en zusters uit Khun Yuam komen hiernaartoe gereisd - daar waren wij al in juli, na ons mannenkamp in Sukhothai. In de Gemeente in Sukhothai konden wij ook Bijbelonderwijs aanbieden. Wij stelden vast, dat de christenen op die plaats al meer gefundeerd zijn in Gods Woord. Hier onder de Karen zijn er veel jonge christenen, die het

ABC van het geloof nog moeten leren. Ik geef onderwijs over de Evangelieën. Het geeft vreugde. Wie is Markus, naar wie het door hem geschreven Evangelie genoemd is? Waarom schreef hij zijn Evangelie? Hoe stelt hij ons Jezus Christus voor ogen? Waarom is het Evangelie van Mattheüs het eerste boek van het Nieuwe Testament? Waaraan herkennen wij dat Lukas zijn Evangelie volgens zijn inzicht als arts schreef? Het is ook voor mij een nieuwe ontdekkingsreis en wij verbazen ons erover, hoe ieder Evangelie zijn eigen specifieke zwaartepunt en karakter heeft. Wansuk geeft in de middagen les over praktische onderwerpen. Het gaat om christelijke communicatie in de gezinnen en de Gemeente. Zij daagt de studenten uit om creatief te zijn, doordat zij hen een rollenspel laat spelen. Wij zijn dankbaar, dat wij al van verschillende pastors positieve feedback mochten ontvangen. Zij vertelden ons, dat velen van hun Gemeentelieden, die bij ons les hadden, veranderd zijn. Zij verzekerden ons: Deze kleine Bijbelscholen hebben een positieve uitwerking op het Gemeentelieven in de diverse plaatselijke Gemeenten. Ik denk daarbij aan de velen broeders en zusters in Duitsland, die ons steeds in gebed begeleiden. Ja, het uitgestrooide zaad brengt vrucht! Bedankt voor jullie gebeden! Een samenkomst op de zondagochtend is bij de Karen steeds weer een belevenis: Veel gezang, voordrachten, getuigenissen, gezamenlijk eten en een jeugdbijeenkomst in de middag. Wij danken God voor pastor Reemo, die hier goed werk verricht.

Toen wij in juli vanuit Sukhothai naar Khun Yuam reisden, kwamen wij langs de vele vluchtelingenkampen van de Karen, die zich langs de grens met Myanmar bevinden. Wij waren verbaasd en ontroerd tegelijk. Kleine steden, die toch op geen enkele kaart te vinden zijn. Hier staan ze dicht op elkaar gepakt. Velen Karen mogen deze kampen niet verlaten. Ook broeders en zusters in onze Gemeenten zijn stateloos. Zij vertelden ons dat er zelfs kerken en Bijbelscholen in de kampen zijn. Onze wens is het, om ook hier eens toegang te krijgen. Tegelijkertijd toont zich ook hier de actuele wereldwijde tragedie van vlucht en verdrijving. Wij bidden voor de Karen en zijn dankbaar, dat wij deel mogen uitmaken van Gods werk onder hen!

Welkom in het land van de Karen!

De Karen zijn in Thailand met 450.000 inwoners een van de grootste etnische minderheden. Ze hebben 15 verschillende talen. In Myanmar zijn de Karen sinds decennia sterk aan onderdrukking door de regering onderhevig. Het leger ontruimt hun dorpen, verkracht hun vrouwen en dwingt de burgers tot dwangarbeid. Sinds 1948

strijdt de onafhankelijkheidsorganisatie Karen National Union (KNU) voor een onafhankelijke Karen-staat. Het leger, dat sinds 2006 versterkt is, gaat agressief tegen de burgers tekeer. Als gevolg van deze aanvallen, vluchten veel Karen over de grens naar Thailand en leven hier in vluchtelingenkampen.

"Als de Heere het huis niet bouwt, tevergeefs zwoegen Zijn bouwers eraan; Als de Heere de stad niet bewaart, tevergeefs waakt de wachter." Psalm 127:1

Wij vragen jullie om de volgende gebedsaangelegenheden met ons tot de Heer te brengen:

- Bid voor de volgende Bijbeltrainingscursussen. In november zullen wij in Sukhothai zijn en in december in Khun Yuam. Eind oktober onderwijs ik 'reformatiegeschiedenis' in Buriram, in het oosten van Thailand. Bid ook voor de vrouwenconferentie van de Gemeente Gods Thailand, die midden november in Khun Yuam zal plaatsvinden.
- Over 2 weken begint onze Bijbelconferentie van 2-6 oktober op de Gemeenteboerderij. 38 broeders en zusters uit Shillong, India komen daar naartoe. Ook vrienden vanuit Duitsland komen. Onze gastspreker is pastor Sieg Schuler uit Calgary, Canada. Wij hebben diverse workshops, samenkomsten en modules over het thema: 'transformatie van het hart'.
- Van 16-20 september vlieg ik met een groep vanuit Thailand voor deelname aan een Gemeenteseminar naar Seoul, Zuid-Korea. Wij verheugen ons op nieuwe kennismakingen en inzichten in het leven van onze medechristenen in Korea.
- Bid voor ons reguliere schoolprogramma op vrijdag. De studenten komen nog steeds graag en leren Engels d.m.v. Bijbelse verhalen.
- Bid voor enthousiasme, moed en blijdschap in het werk - maar in het bijzonder ook voor de Thaise christenen, dat zij levendige getuigen voor onze Heer in het dagelijks leven zijn en blijven!

Bedankt, dat wij mogen weten: Wij zijn niet alleen! Supporters en bidders in Duitsland versterken ons! Jullie zullen weer van ons horen - dan zullen wij van wat wij in Korea en tijdens de Bijbelconferentie beleefd hebben, vertellen! God zegene jullie!

Met lieve groeten uit een heet Thailand,
Andre en Wansuk Machel

DE WARE WIJSHEID

De rabbi van Zans stond eens aan het raam en keek op straat. Toen hij een man voorbij zag gaan, klopte hij tegen de ruit en beduidde hem binnen te komen. Zodra die in de kamer was, vroeg rabbi Chajim hem: *“Zeg eens, als jij een beurs vol dukaten vond, zou je hem dan aan de rechtmatige bezitter teruggeven?”* *“Rabbi”*, antwoordde de man, *“zonder uitstel zou ik, als ik de eigenaar kende, hem het gevondene geven.”* *“Je bent een dwaas”*, zei de man van Zans.

Weer ging hij aan het raam staan, riep een andere voorbijganger naderbij en legde hem dezelfde vraag voor. *“Ik ben toch geen dwaas”*, antwoordde die, *“dat ik een geldbeurs die mij in handen gevallen is, weer weggeef.”* *“Een booswicht ben je”*, zei de rabbi van Zans en liet een derde binnenkomen. Die gaf ten antwoord: *“Rabbi, hoe kan ik weten op welke trap ik me dan bevinden zal? Of het mij gelukken zal over de boze aandrifft te zegevieren? Misschien overmant hij mij en eigen ik mij het vreemde goed toe; maar misschien ook staat God, gezegend zij Hij, mij bij tegen hem en geef ik het gevondene terug aan de rechtmatige bezitter.”* *“Hoe voornaam zijn je woorden!”*, riep de tsaddik. *“Jij bent de ware wijze.” //*

De filosoof Martin Buber (1878-1965) heeft verhalen uit de Chassidische wereld bijeen gebracht en gebundeld.

Vanaf 1750 maakte deze religieuze basisbeweging de joodse mystiek toegankelijk voor het gewone volk, aanvankelijk in Oost-Europa, maar uiteindelijk voor de hele joodse wereld. De verhalen getuigen van een diepe menselijkheid en waren bedoeld de arme, ongeletterde, maar spiritueel ontvankelijke Joden een hart onder de riem te steken en ze een leven te laten leiden vol innerlijk vuur en ware vreugde.

Martin Buber is ook bekend geworden door zijn dialogische filosofie. Buber heeft een enorme invloed uitgeoefend op het denken van met name christelijke denkers en theologen. Ook ijverde hij onvermoeibaar voor een vreedzaam samenleven van Joden en Arabieren en voor een binationale oplossing. Hij ontving voor zijn verdiensten onder andere de Goethe-prijs en de Erasmusprijs.

Colofon

ALGEMEEN

Vitaal Christendom is een periodieke uitgave van de Gemeente Gods in Nederland en wordt eveneens in het Duits uitgegeven. De grondslag voor dit blad is de Bijbel, het onfeilbare, geïnspireerde Woord van God. De Bijbel spreekt met absoluut gezag, zowel over het heil alsook waar zij spreekt over de geschiedenis, de kosmos en de natuur. Deze grondslag wordt in dit blad onverkort gehandhaafd.

EINDVERANTWOORDELIJKE

Dhr. B. Hage
berthage@gemeentegods.com

ONTWERP EN DRUK

Gemeente Gods Nederland

REACTIES EN INZENDINGEN

Reacties en inzendingen kunt u naar de onderstaande adressen versturen:

info@gemeentegods.com

Dhr. D.A.H. Rovers
Spoorzoeker 138
6466 MC Kerkrade (NL)

De redactie behoudt zich het recht voor zonder opgaaf van redenen inzendingen in te korten of niet te plaatsen.

ABONNEMENTEN

Vitaal Christendom wordt gratis uitgegeven. Abonnementen kunnen op elk gewenst moment ingaan en worden automatisch verlengd. Geïnteresseerden kunnen zich schriftelijk aanmelden bij de redactie of via de website www.gemeentegods.com

VRIJWILLIGE BIJDAGEN

Rabobank 15.17.82.725
t.n.v. Gemeente Gods Nederland, Landgraaf

IBAN: NL55 RABO 0151 7827 25
BIC: RABONL2U

De Gemeente Gods is een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

INTERNET

Vitaal Christendom kunt u ook downloaden van de volgende website: www.gemeentegods.com

BRONVERMELDING ARTIKELN

niet van toepassing

www.gemeentegods.com

Contact gegevens

GEMEENTE GODS LANDGRAAF

Bernadettelaan 78a
6374 BG LANDGRAAF
+31 (0)45 - 531 5755